

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 51.

Stockholm den 21 December 1911.

4:e årg.

Prenumerationspris: 1/2 år . . kr. 4: 50 1/3 år . . kr. 2: 50 1/4 " " " 3: 50 1/4 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1911, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 18 mm: höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	---	---	--

Från världens rösträttsfält.

Denna höst har det i våra tidningar förekommit en hel del uppgifter om den hungersnöd som hotar Ryssland; uppgifter på antalet människor, som under de kommande vintermånaderna löpa fara att vara utan bröd, och uppgifter om det antal rubler, som skulle åtgå för att skaffa detta bröd och kanske litet soffel därtill; sifferuppgifter, som jag icke har i minnet och hvartill jag icke just nu har referat tillgängliga ur någon af våra större tidningar, som naturligtvis icke komma med annat än fullt korrekta och ända till bråkdelen alldeles riktiga summor.

Dagnys läsare ha utan tvifvel gifvit akt på dessa tidningsnotiser, men det bör dock vara af intresse att se äfven hvad en varmhjärtad kvinna, Zénéide Mirowitch, säger om denna sak. Hon kommer ej med sifferuppgifter, men hvart ord af hennes rapport till Jus Suffragii synes mig bära spår af tårar i rösten. Hon skriver först, "att hon denna gång intet har att förtälja angående kvinnorörelsen i Ryssland. Det sociala arbetet har visserligen börjat röra på sig igen, men utsikterna äro lika hopplösa som någonsin. Som man ser af tidningarna har reaktionen alltjämt öfvermakt. Såväl enskilda personers som de lokala själfstyrelsernas verksamhet är paralyserad och det just nu, då den vore mest af nöden. Ty vi komma att få ett gräsligt hungerår i många af våra provinser. Redan nu, innan vintern ännu börjat, lida guvernementen Samara, Orefa och Oren-

burg af hungersnöd". M:me Mirowitch berättar vidare hur flera byar i Samara utsett en bondkvinna, Iæva, att resa in till hufvudstaden och begära regeringens hjälp åt de hungrande men att den arma kvinnan endast lyckades få 45 kr. af en barmhärtig människa i Moskwa. "Det räcker till litet mat åt våra barn i en vecka", sade Iæva och beskref hur folket i hennes by redan ledo af nöden. Hästar såldes för nio kronor pr styck, kor för 23 kronor. De varma vinterkläderna pantsattes för att köpa litet mat o. s. v. "Och under det hungersnödens olyckor, för att icke tala om andra som höra till dagens ordning, hänga öfver oss, följa de som inneha makten sina vanliga riktlinjer, och hvilka dessa äro, behöfver jag icke säga —", utbrister M:me Mirowitch och meddelar ett lindrigt exempel på den underbara taktik, som följes i Ryssland. Sekreteraren i "Studenternas Internationella Kristliga Allians", som haft flera föredrag i Moskwa, har helt nyligen förbjudits att hålla en annonserad föreläsning, "emedan den strede mot allmän moral och vore farlig för den allmänna säkerheten. Kan ett laglöst regemente uttala en mera komplett förkastelsedom öfver sig själf än genom att förbjuda Kristi efterföljare att predika hans evangelium?"

Och på tal om det "sociala arbete, som börjat röra på sig igen", synes det i Ryssland nu mest vara frågan om att skaffa de kvinnor som studerat juridik rätt att utnyttja sina kunskaper. —

Att taga universitetsexamina är ju numera så tämligen tillåtet öfverallt i de så kallade kulturstaterna, men att utnyttja dessa examina i statens tjänst är en mera omtvistad och otillåten rättighet. Och hvad teologien beträffar, intar den ju en särställning hvilken förefaller rätt egendomlig för den, som ger akt på hur kvinnorna i öfvervägande flertal besöka kyrkorna och hur det är kvinnorna, som i öfvervägande flertal äfven i andra fall bemöda sig om att följa och fasthålla statsreligionernas olika föreskrifter.

Men därom är det icke fråga, det gällde ju de ryska studentskornas särskilda vedermödor. Först år 1906, då universiteten erhöilo sina själfstyrelser, "hvilkas historia är lika sorglig som kvinnornas sträfvan att få del af universitetsundervisningen", fingo kvinnor rätt att besöka universiteten, ehuru utan samma rättigheter som de manliga studenterna; de kunde blott bli extraordinarie åhörare, utan rätt att aflägga examina, inväljas i vetenskapliga sällskap och deltaga i studenternas möten. Och år 1908 redan kom en ukas från undervisningsministern med förbud för alla kvinnor att besöka universiteten och med bortvisande af alla extraordinarie åhörare, utan något som helst motiv för förbudet. Ukasen träffade kvinnorna som en blix, men efter en ihållande och stark agitation erhöilo studentskorna af 1906 åter tillträde till universiteten, ehuru alla andra fortfarande förblefvo uteslutna. De unga ryska kvinnornas önskan att studera just juridik förkvädes dock ingalunda utan ökades i stället. I den ena universitetsstaden efter den andra inrättades privata juridiska kurser för studentkor med samma kunskapsmått som för de manliga studenterna.

Och på våren 1910 erhöilo de kvinnor, hvilka genomgått sådana kurser, rättighet att taga statsexamen som privatister, och rättigheten utsträcktes till studentkor från utländska universitet. Detta syntes ju vara en god ersättning för dem, emedan de blifvit illa behandlade, men — tillåtelsen förringades därigenom, att de äfven voro tvungna att uppvisa betyg på afgangsexamen från en gosskola. Och de gjorde det. Kvinnor, som fullständigt afslutat sina högre juridiska studier, förberedde sig åter till ett prof som de aflagt för många år sen och som icke stod i något samband med de studier, hvaråt de numera ägnade sig.

Sedan kom svårigheten att få praktisera. Ett par studentkor från juridiska fakulteten i Paris, som aflagt rysk statsexamen, anhöllo om rättighet att få ingå i advokaternas samfund, och deras begäran beviljades, men det "tragikomiska" inträffade, att domaren som protest lämnade salen, då en kvinnlig advokat uppträdde för en åklagad, och snart därefter uteslötos åter kvinnorna från advokaternas samfund.

"För närvarande finns det omkring ett hundra kvinnliga jurister i Ryssland, deras antal ökas för hvarje år, och deras uppgift är nu att erhålla tillträde till rätterna som advokater, notarier etc."

Förlidet år väckte en medlem i ett af dumans fram-

stegspartier motion om rättighet för kvinnliga jurister att få vissa statstjänster, och alla kvinnliga studerande arbeta nu för denna motion. "Ryska förbundet för kvinnans rättigheter" har ingifvit en petition till duman, underskrifven bland annat af alla kvinnliga jurister, och nu senast ha alla dessa kvinnliga jurister af det "Feministiska sällskapet för ömsesidigt bistånd" inbjudits till ett möte, därvid åtskilliga jurister, universitetets professorer och representanter för olika partier i duman voro närvarande och utlofvade sin medverkan till motionens genomförande.

"Men det är ett Sisyfus-arbete, ehuru de motigheter som hämmat kvinnornas första steg icke skola kunna hindra deras slutliga seger", suckar sekreteraren i "Förbundet för kvinnans rättigheter", af hvilkens berättelse till Jus Suffragii största delen af ofvanstående lilla historik är hämtad.

Ja, kvinnornas sträfvan att vilja skaffa sig medborgarrättigheter har varit ett Sisyfus-arbete, ehuru det icke kunnat bli ett sådant i dess mytologiskt-moraliska betydelse af att aldrig kunna fulländas. Den sten kvinnorna rulla uppför berget når omsider dess krön trots misslyckade försök, trots ansträngningar, som till en tid synas lönlösa, trots motståndet af en kompakt tradition. Så har det gått i staden New-York nu nyligen, där 15,000 lärarinnor under ordförandeskap af Miss Grace Strackan genomfört det för alla feminister eftersträfvade förhållandet: Lika lön för lika arbete.

Sex år, alltjämt under samma anförare, har striden räckt; två gånger har motionen därom fallit i Lagstiftande Kåren, tre gånger har den gått igenom, utan att kunna fullföras till lag. Dock ha New-Yorks 15,000 lärarinnor med obruten solidaritet förnyat striden och nu ändtligen har guvernör Dix i New-York undertecknat den motion om "lika lön för lika lärarebefattningar utan afseende på kön", som passerat alla stadier och så blifvit upphöjd till lag.

Det säges, att dessa lärarinnor till sin hjälp icke haft någonting annat än sin egen klokhet och orubbliga vilja, men mot sig ha de haft hela den samlade öfvertygelsen om att kvinnans arbete är af mindre ekonomiskt värde än mannens, äfven om det är kvalitativt lika, mot sig ha de haft alla njugga skattebetalare, som icke så mycket tänka på rättvisan om skatterna skulle ökas därigenom — och lärarinnornas lika lön med lärarnas höjer New-Yorks utgifter med ungefär 4 millioner dollars om året — och mot sig ha de haft så till vida alla statens manliga lärare.

Och dock ha de 15,000 rösträttslösa kvinnorna lyckats genomföra sin vilja så att det verkligen ser ut som om den abstrakta rättvisan omsider skulle segra — här och där i världen tillsvidare — så småningom i allt och allestädes. I alla händelser är det mig en glädje att få anföra och instämma i slutorden af New-Yorks Evening Mail's långa artikel angående denna fråga:

"Saken har förut blifvit behandlad som en torr ekonomisk fråga", säger tidningen, "beroende egentligen af lagen om tillgång och efterfrågan. Nu har staden New-

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

York kommit att betrakta den som en moralisk fråga. Det manliga samhället har mera än en gång under historiens lopp ändrat mening i frågor, som förefallit lika olösliga som denna. Rätten att äga slafvar ansågs t. ex. förr som en helt och hållet ekonomisk affär. Så ändrade världen sin uppfattning, och det blef en moralisk fråga. Och hvem vet, om icke den tid kan komma, då det anses omoraliskt eller åtminstone socialt förnedrande att i ett kultursamhälle för samma arbete erbjuda en kvinna mindre betalning än en man?"

Ellen Wester.

De kommunala yrkes- skolorna.

Det länge väntade beslutet angående upprättandet af kommunala yrkesskolor i Stockholm fattades på stadsfullmäktigesammanträde den 11 dennes efter en lång och liflig debatt i saken. Endagsskolan blef, såsom väntadt var, den typ man stannade för. Beslutet fattades med 50 röster mot 27, hvilka voro för återremiss.

Det antagna förslaget innehåller upprättandet af yrkesskolor för snickare, mekaniska verkstadsarbetare och sömmerskor. Vidare beslöto fullmäktige att uppdraga åt folkskoleöfverstyrelsen att med det snaraste framlägga utredning och förslag rörande anordnande af undervisning åt unga kvinnor i hushållsgöromål samt att utreda frågan om inrättande af en sexdagarskola för sömmerskor. Härmed gafs ett erkännande åt den uppfattning, som tidigare häfdats i Dagny, att särskildt sömnads- och hushållsundervisningen icke vore tjänt med skolor af endagstyp. Sällskapet för folkundervisningens befrämjande beviljades ett anslag för nästa år af 4,000 kr. till utvidgning af den kvinnliga praktiska utbildningen vid sällskapets högre folkskola för flickor samt beviljades 4,000 kr. till Södra kristliga föreningen af unga kvinnor för utbildningen i hushållsgöromål i föreningens humoders- och tjänarinneskolor.

Med anledning af förslaget om utredning angående hushållsskolor meddelade fru Broomé under debatten att en plan till en praktisk hushållsskola utarbetats af Skolkökslärarynnornas förening, hvilken med det snaraste kommer att inlämnas till folkskoleöfverstyrelsen. Denna skola skulle för en årskostnad af 16,000 kr. kunna undervisa 82 elever om dagen.

Förnya i tid prenumerationen för 1912.

Moderata Kvinnoförbundet.

Moderata kvinnoförbundet bildades i maj 1911 i Stockholm och dess interimstyrelse har nu fört saken fram så att stadgar för detsamma antagits samt ordinarie styrelse valts å möte i K. F. U. K:s hörsal den 8 dennes. Detta kvinnoförbund är en sammanslutning af moderata och reformvänliga kvinnor i syfte att väcka just kvinnorna till insikt om såväl deras skyldigheter mot samhället som de rättigheter de i detta samhälle enligt svensk lag äga. Hur ofta har det ej sagts och skrivits om att i politiskt afseende mera moderat anlagda kvinnor icke ha några verkliga samhällsintressen. Moderata kvinnoförbundet vill jäfva sådana påståenden. Från åtskilliga håll har undrats huruvida Moderata kvinnoförbundet skulle bli en anti-rösträttsförening. Detta är icke fallet. Gent emot kvinnornas politiska rösträttsfråga står detta förbund fullkomligt neutralt. Men förbundet vill arbeta så, att när den politiska rösträtten tillfaller Sveriges kvinnor, dess medlemmar stå värdigt rustade för dess utöfvande.

Här kan vara på sin plats att omnämna de kvinnor, hvilka suttit i förbundets interimstyrelse och således haft allt förberedande arbete om hand. Först då interimstyrelsens ordf. fru L. Dyrssen, öfriga medlemmar: fröken Th. Bäckström, fru Ida Geijer, fröken Gertrud Eriksson, fru L. Hellström, fröken B. Welin, grefvinnan L. Stenbock och fröken E. Frestadius.

Af dessa torde fröken B. Welin och fru L. Hellström ha inlagt stor förtjänst att föra saken fram. Det var fröken B. Welin, som inledde och ledde det konstituerande mötet den 8 d:s. Hennes kraftiga och ståtliga inledningsanförande glömma vi sent. Särskildt minnas vi orden till mera betänksamma kvinnor att: "Sverige väntar". Det är att hoppas, att denna sammanslutning skall fylla ett länge känt behof i vårt land. Anslutningen i hufvudstaden är ganska stor. Att intresset i landsorten också blir stort bland moderata kvinnor ha vi all anledning att hoppas. Förfrågningar om förbundet, liksom anmälningar för inträde däri, mottagas af sekreteraren fröken E. Kindvall, Flemminggatan 13, 1 tr., Stockholm, Allm. tel.: 71 13, Riks 13 71.

—ndv—.

Insänd litteratur.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Erik Sparre och Stina Lillie**. Skildring efter bref från karolinska tiden. Af *Sigrid Leijonhufvud*. — **Minnen**. Af *Fritz von Dardel*. Första delen. 1833—1861. — **Almanack för alla**. 1912.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Norrlandska släktprofiler**. Episoder och minnen hämtade ur Fredrika och Per Erik Svedboms bref och familjepapper. Utgifna af *Lotten Dahlgren*. Andra delen.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Malla Montgomery Silverstolpes memoarer**. Utgifna af *Malla Grandinson*. Fjärde delen. 1825 (Sept.)—1861. Med fullständigt namnregister till samtliga fyra delar.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Stormakterna**. Konturer kring samtidens storpolitik af *Rudolf Kjellén*. Andra omarbetade och tillökade upplagan. Första delen.

"I solnedgången."

2:dra delen.

Hvilken guldgrufva har ej författarinnan till denna bok att ösa ur! Hvilka skatter af "minnen och bilder" dels materialiserade i en mängd i hennes ägo befintliga familjedokument, dels bokförda på hennes egen själs minnes-taflor! Har någon nu lefvande svensk fått sig anförtrott ett rikare arf!

Man tvingas ovillkorligen till dessa utrop då man läst "Solnedgångens" andra del och känner sig gripen af samma de gamla papperens trollmakt som betog en vid den första. Ja, man befästes i den redan då fattade öfvertygelsen, att det måste vara snart sagdt outtömliga inre och yttre resurser den lyckliga framställarinnan af dessa teckningar från Geijers sista år måtte sitta inne med. Det är som om hennes länge bundna skildringsgåfva, sedan den väl blifvit frigjord, ej visste af några gränser. Likt ett källsprång, hittills framflytande i det fördolda och närdt af för andra osynliga safter, äntligen af en oemotståndlig makt drifvits fram i ljuset, så sänder den mot höjden en hel kaskad af gnistrande, färgrika pärlor, en som det tyckes outsinlig ström af hopsparad konstnärlig kraft.

I en af sina förträffliga karaktäristiker af Geijers, sin morfaders, arbetsmetoder liknar Anna Geete dennes sätt att gripa sig an med och utveckla ett ämne vid de indiska fjärrskådarnes, hvilka genom att intensivt fixera en vattendroppe däraf liksom hypnotiseras, så att de skåda alla tidens, hela mänsklighetens historia upprullas för deras inre syn som på en oändlig duk. Något af denna förtrollade vattendroppe, genomskimrad af en stor ömhets rosenfärg, har tillika med många andra släktdrag och familjeförmåner gått i arf till "Solnedgångens" skildrarinna. Den frestelse, som för denna metod ligger nära, den att sväfvat ut i rymder som ingen bestämd plan utstakat, har ej heller hon undgått. Måttet på de i erinring och tradition afspeglade bilderna äga knappast någon begränsning. Förf. är den första att själf erkänna svagheten i detta skattande åt det "gränslösa", men hon kan ej skildra, ej skriva annorlunda. Hon har ej hjärta att låta ett enda af dessa kära minnen gå förloradt, hon måste ge dem lif, förkroppsliga dem, väl vetande, att de eljes löpa fara att dö och förintas med henne.

Och detta förstår man så väl. Med en mera torr metodisk stoffbehandling skulle måhända den s. k. historiska enheten bättre tillgodosetts, men det individuellt ursprungliga hade otvifvelaktigt gått förloradt. Man känner sig därför blott glad och tacksam för det förf. med fulla händer delat med sig af sitt öfverflöd och för det hon genom sina stämningmättade taflor från Geijers Uppsalatid kompletterat och fördjupat den oss så kär vordna bilden af den store tänkaren och hans närmaste omgifning.

Den tid som i "Solnedgången" behandlas är för oss, nutidsmänniskor, omstrålad med ett säreget skimmer. Den betecknar ju Uppsalalifvets, åtminstone dess sällskapslifvets,

höjdpunkt. Ty såsom detta då gestaltade sig, med en sannskyldig festivitas öfver umgänget människorna emellan, så har det nog aldrig förr eller senare lefts i Sverige. Anna Geetes bok öfverflödar af direkta citat, hämtade ur samtidigt nedskrifna berättelser från denna gyllene tidsålder i Uppsalas annaler. Det är möjligt, ja troligt, att disonnanser äfven förekommo, men de gås med tystnad förbi, ingenting får störa den harmoni, hvori man befinner sig så väl, hvarför det hela verkar som ett klangrikt, samstämmigt ljudande durackord. Ej under, att minnena från denna tid lefvat i så många hjärtan, med pietetsfull ömhet öfverförts till barn och barnbarn och att de ännu tona som en gammal välkänd kär melodi i svenska sinnen.

Ingenstädes förnimmes denna klarare, med ett ömmare och skärare tonfall än i Agnes Geijers bref och dagboksanteckningar. Denna unga dam var ju en af de medagerande i sin födelsestads stora sällskapsteater, för att ej säga dess primadonna, och hon vansläktades hvarken å hufvudets eller hjärtats vägnar från sin illustre fader. Den lilla tillsats af flickaktigt pikanteri, som hennes penna förstår att skänka scener, episoder, människor och interiörer från det dåtida Uppsala, ej minst från hennes eget hem, ger åt det hela blott ökad charm.

Men öfverallt där de gamla papperen endast lämnat några obestämda antydningar, där står utgifvarinnan färdig att med sin färgmättade pensel slutföra taflan. Så kan hon af endast några ord på ett dagboksblad frambesvärja en hel situationsbild, såsom den då Agnes Geijer för första gången tolkar Lindblads sånger för kompositören själf.

Vi införas i Geijers sal, det flärdlöst möblerade rummet, där ekot af all den musik som där utförts liksom återdallrar från väggar och tak. Där står taffelpianot, vid det sitter Uno Troili, preludierande introduktionen till den Lindbladiska sången. Vi se Geijer i gungstolen; Lindbladets höga gestalt i afvaktande hållning lutad mot kakelugnen. Nu börjar Agnes sjunga, de klara tonerna lyfta sig som på änglavingar mot höjden. Vi tycka oss nästan med vårt lekamliga öra förnimma hur de växa i styrka och innerlighet, vi bevittna den stigande rörelsen hos de tvänne lyssnarne — tills de, då den sista tonen förklingat — med tårade ögon sluta den unga sångerskan i sin famn. Geijer—Lindblad—Troili! Hvilken treklang! Och Geijers dotters solostämman, hur harmoniskt smälter den ej samman med dessa melodiska namn!

Och de små Knösarna! Thekla Knös, skaldinnan, och hennes mor, fru Alida. Poetiska, överkliga små varelser, typer från en svunnen tid och ändå representerande ingen annan än sin egen. Hur kärleksfullt måtte ej hvarje detalj i deras kuriösa lilla hem varit bevarad i deras väners hjärtan för att ett barn af en senare generation efter hörsägen kunnat teckna det så friskt, så lefvande med allt hvad det rymmer af blommor och småsaker, katten Ferdinand och siskan Miranda i sin förgyllda bur ej att förglömma. En förtjusande och rörande tafla, en färgrik idyll midt upp i en grå och jämnstruken värld, denna

DAGNYS LÄSARE

böra gynna

DAGNYS ANNONSÖRER

Freja-Magasinet.

Specialaffär för Damartiklar.

18 Humlegårdsgatan 18

29 Drottninggatan 29

värld, där de små Knösarna icke alls hörde hemma. Men stamgästen i det förtrollade huset är Gunnar Wennerberg, den unge Apollo, som en viss minnesrik nyårskväll stiger ner från sin Olymp för att hålla nyårsvaka med de små fåerna, katten Ferdinand och hela den trolska personalen.

Nej, man skulle aldrig sluta om man satte sig till att skriva upp allt som förskaffat en glädje och rört ens hjärta under läsningen af denna underbara bok. Bara den brokiga skaran af människor, som där rör sig och agerar! Prinsar och professorer, magistrar och studenter, snillen och lärda, främlingar och infödingar, flickor och fruar, uppblandade med helt vanliga dödliga, ifall någon var vanlig, ja ens dödlig i denna benådade krets. — Parallellt med Uppsalalifvet och Uppsalastämningarna löper Agnes Geijers egen kärleksroman med pröfningar och konflikter och förvecklingar, tills allt slutar lyckligt och väl såsom det plägar gå i de goda gamla sagorna.

Men mellan det Agnes sjunger och dansar, promenerar med "lilla pappa", skrifer ömma och vackra bref till fästmannen, kokar knäck och håller plättkalas med fil. magistrar i köksförkläden som handtlangare, sitter hon på sin flickkammare och inför i sin minnesbok utdrag ur sin faders skrifter. Storvulna tankar, visdomsord af underbart djup, med giltighet för alla tider, kastande ljus öfver mänsklighetens största frågor.

Så blir det dock Geijers gestalt, människans och tänkarens, som först och sist dominerar i denna för oss i "Solnedgångens" fagra och vemodiga belysning skymtande värld.

Lotten Dahlgren.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Kvinnornas fest för M:me Curie.

Det hade gifvits stora banketter för Nobelpristagarna — på Grand Hôtel, på Slottet, ute hos professor Mittag-Leffler. M:me Curie hade varit med på dem alla, hon hade suttit där bland hedersgästerna, liten, blek, med sitt trötta och sorgsna leende. Rundt omkring henne hade det lyst och skimrat i färgprakt — ståtligt, mondänt, trötande.

Så kom hon till Skansens Högloft, där Akademiskt bildade kvinnors förening ordnat sin fest för henne. På de långa, blomstersmyckade borden brunno grenljusen, gröna girlander smyckade de mörka bjälkarna, små tomatar stodo i rader under takåsen, hög, med all skogens friskhet, reste sig julgranen längst nere på loftet, färgrika lyste nationaldräkterna.

Den nya synen gjorde henne visst godt. Det stumma, bleka ansiktet hade mindre af trötthet, leendet blef gladt som ett barns. Stilla, stilla tog hon emot den hyllning, som hon måste känna här bragtes henne ur varma hjärtan — när Karolina Widerström tackade henne för hennes fruktbarande, välgörande forskningar i vetenskapens tjänst, när dr Eva Ramstedt talade om hvad hon är för sina närmaste lärjungar. Och med glada ögon såg hon på de käcka Folkdansarne, på de två Luciorna — med ljuskronor på hufvudet och i hvita dräkter —, hvilka bjödo henne af sitt julbak, och hennes fina nervösa händer klappade ifrigt bifall till Gyllenhammarska trions vackra sång.

Det var ej att misstaga sig på att här trifdes hon, att här kände hon att hyllningen kom varmt och spontant. Den glada enkla stämningen var henne säkert vida mera än de officiella festernas ståtliga glans.

Det var som hvilade hon ut vid de svenska kvinnornas fest.

Elpis.

"Ninon"

Damhandske

af

glacéläder.

Alla färger.

Kr. 1: 95.

"Lady"

Damhandske

af

glacéläder

med uppstickade sömmar.

Alla färger.

Kr. 2: 50.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN — REGERINGSGATAN.

Pälsateljén (inneh. Albert Stridsberg)

Mästersamuelsgatan 37, 1 tr.,
hörn af Malmskillnadsgatan.

Väl sorteradt lager af **Pälsvaror**.
Moderniseringar och reparationer billigt och omsorgsfullt.

Allm. tel. 115 85.

Rikstel. Norrm. 241.

Sprid DAGNY!

Dagny 1912.

Det är veckotidningen Dagnys femte årgång, som vi härmed anbefalla våra läsare. Tidningen kommer att som hitintills utgå med 52 nummer under året.

Till syfte och innehåll förblir den oförändrad, för kvinnorna viktiga reformfrågor såsom det främsta på dess program.

En i möjligaste måtto rikhaltig afdelning för ämnen af allmänt intresse afser att kunna göra tidningen omfattad af bredare lager, utanför de af kvinnorörelsen och dess frågor direkt intresserade.

Litteraturafdelningen kommer allt framgent att intaga sin gifna plats, hvarvid särskildt våra författarinnors alster uppmärksammas.

Genom korrespondensartiklar från utlandet söka vi följa kvinnorörelsen därute i dess skiftande faser.

Reseskildringar och kulturskildringar komma att allt emellanåt inflyta.

Som förut är det oss angeläget att lämna omfattande biografier öfver bemärkta kvinnor.

I öfrigt kommer tidningen att så vidt möjligt är följa de större aktuella frågorna samt upptaga hvad som kan vara af intresse för läsekretsen.

Till undvikande af afbrott i postbefordringen våga vi vördsammast uppmana våra prenumeranter att fortast möjligt verkställa prenumeration för året. Pris, postarvode inberäknadt, blir som förut kr. 4: 50 pr år; 2: 50 pr halfår; 1: 25 pr kvartal. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

REDAKTIONEN.

En ny prenumerant

skaffad af *hvar och en* af tidningens nuvarande prenumeranter *fördubblar* med ens upplagan.

Litteratur.

Erik Sparre och Stina Lillie. Skildringar efter bref från Karolinska tiden. Af Sigrid Leijonhufvud. Norstedt & Söner. Stockholm, 1911.

Sigrid Leijonhufvud är den af våra författare, som i egentligaste mening kan sägas ha tagit arf efter Ellen Fries såsom tecknare af den svenska adelns historia. Hon har icke blott fullbordat och utgifvit andra delen af Ellen Fries' "Teckningar" utan också lämnat ett själfständigt bidrag till ämnet genom sin bok "Ur svenska herrgårdsarkiv", hvilken liksom den nu föreliggande delvis hör till gränsen mellan storhetstiden och frihetstiden. Och hon har äfven efter Ellen Fries' manuskript publicerat "Agneta Horns lefverne" i en upplaga, som tillfredsställer både vetenskapsmannens kraf på omsorgsfull källforskning och den stora allmänhetens kraf på lättläst memoarlitteratur.

Det som sagts om Agneta Horn kan emellertid också sägas om nu föreliggande arbete, Sigrid Leijonhufvuds största och själfständigaste, till både volym och innehåll ett monumentalt verk, om hvilket med full sanning kan sägas den utslitna frasen, att det gör både författare och förläggare all heder. Förläggaren, ty väl bör det framhållas, att boken innehåller goda reproduktioner af ett flertal samtida porträtter och byggnader, äfvensom att omslagets på samma gång lätta och förnäma karaktär, påminnande om gammal dyrbar keramik, är den bästa tänkbara utstyrsel för ett arbete som detta.

Och författaren! Ja, väl må svenska kvinnor vara stolta öfver att ibland sig ha en släktforskare och personhistoriker, som inte endast kan skänka oss roande memoarverk utan äfven, när det gäller, kan ge nya bidrag till Sveriges politiska historia, och det inom ett tidevarf, där både memoarverken flöda så ytterst sparsamt och historieforskningen ännu står på förberedelsens stadium. Här är icke platsen att inlåta sig på en undersökning af bokens vetenskapliga värde, och icke håller vore undertecknad lämplig person härför, då min egen historieforskning faller inom ett annat tidevarf, men så mycket kan hvarje historiker se, att Sigrid Leijonhufvuds bok ger värderika och ingående bidrag till den ännu föga utforskade historien om Sveriges diplomatiska förbindelser under senare delen af Karl XII:s regering, och därvid alldeles särskildt till episoden om Sveriges invecklande i den jakobitiska sammansvärjningen i England. Denna sista episod har hittills endast varit känd genom ett par vetenskapliga uppsatser i Historisk tidskrift, äfvensom genom engelska källpublikationer; här är den för första gången utförd till en större allmänhet och på samma gång belyst från helt nya sidor.

Bokens egenskap af memoarverk beror på dess väsentligaste grundval, en rikligt flödande samling af privatbref, mestadels funna i enskilda släktarkiv och af förf. så pietetsfullt behandlade, att de största partierna af boken direkt ge oss den rätta tidsfärgen utan att de dock tynga framställningen genom någon svårtillgänglig ålderdomlighet. Den svenske ambassadören i Paris Erik Sparres bref till sin hustru Stina Lillie äro affattade ömsom på svenska

och franska och i senare fallet har förf. alltid öfversatt de utdrag hon ger oss. Men Erik Sparre kan därigenom nästan sägas ha haft två själar i en personlighet, en fransk och en svensk. Den svenska bär prägel af storhetstidens inte så litet drastiska, kärftva språk och nekar sig inte expressiva uttryck, som helt föra oss tillbaka till 1600-talet, t. ex. i omdömet om Berlin-hofvet: "Den sure må längre bli hos detta kardinaljepack". Det är det Kraftska porträttet i Karl XII:s generalsuniform, som därvid rinner oss i hågen. Men det finns också en andra själ, från topp till tå klädd i barockens arkaiserande och salongsmässiga harnesk med fladdrande mantel, sådan Rigaud målat den på det porträtt, som Erik Sparre själf satt så stort värde på och som mycket riktigt blifvit placerat som titelplansch. Det är samma uppriktiga och rättfram realistiska natur i grund och botten, också här, men uttryckssättet är långt smidigare och mera hofmannamässigt, såsom det ägnar och anstår en man, som under sin ungdom skurit lagrar som krigare i Ludvig XIV:s här och därunder lärt sig att sätta värde på god ton. Han gör det i den grad, att han icke håller är i stånd att uppskatta sin tappre broder, ärkekarolinen Axel Sparre, som i hans ögon brister i takt och lefnadsvett. — Hvad värre är — det ser ett ögonblick ut som om han icke hade tillräcklig blick för hvad fosterlandet hade rätt att kräva af honom, nämligen då han 1710 afsäger sig ett befäl mot danskarne vid deras infall i Skåne. Mot Karl XII intar han också en jämförelsevis kylig hållning, desto mera påfallande som han omtalar Ludvig XIV med så mycken verklig värme.

Men mycket af dylika osympatiska drag hos Erik Sparre får utan tvifvel skrivas på hans hustrus räkning. Bokens titel gör, att man väntar sig romantik, och den finns där också till en början, men i samma mån som Stina Lillie utvecklar sig till den robusta matrona, hvarom porträtterna ge en så liflig föreställning, försvinner romantiken och lämnar rum för ett slags lugnt vänskapsförhållande, starkast yttrande sig i breffvens ängsliga omsorg att göra "söta mor" i lag, d. v. s. vara sparsam och undvika besvärigheter. Som väl var, lyckades hon emellertid inte i alla sina sträfvanden att hålla honom tillbaka, och sålunda se vi f. d. ambassadören numera rikrådet Sparre ägna såväl sin mannaålder som slutet af sin lefnad, åren efter Karl XII:s död, trots gikt och krämpor åt oförtrutet arbete i fosterlandets tjänst.

Man märker på framställningen, att ämnet gripit tag i författaren; det gör så äfven med läsaren.

Lydia Wahlström.

Hågkomster. Af *Knut* och *Henrik Lilljebjörn*. Andra upplagan. Wilhelm Billes Bokförlags Aktiebolag, Stockholm 1911.

Finns det väl något, som har större förmåga att bibehålla en ständig charm än välskrifna memoarer? Det är nu bortåt 50 år sedan de Lilljebjörnska Hågkomsterna utgafvos första gången och mer än 80 år sedan fänrik Knut på ålderdomen upptecknade sin del af dessa minnen. Stilen har åldrats, världen förändrats nästan till oigenkänn-

lighet sedan dess. Och dock står det här så lefvande för oss, allt "det gamla som gått, medan tiden led".

Geijers *Minnen*, Dahlgrens *Ransäter* och Hågkomsterna höra oupplösligen samman, och med Gösta Berlings saga vid sin sida utgöra de Värmlands klassiska historia.

Lilljebjörnarna skildra ej den egna familjekretsen eller lifvet i sitt hem. De närmaste anförvanterna möter man hos dem endast i föregående. Så t. ex. får Geijer blott några flyktiga rader i kapten Henriks Hågkomster, förtäljande det klassiska frieriet till Anna Lisa. Fänrik Knut nämner inte många ord om sig själf. Det är sin hembygd de främst skildra, dess utseende, befolkning, lefnadssätt, föreställningar och vanor. Hvar och en af dem har också rum för ett litet galleri originella eller i andra afseenden märkliga Värmlandstyper.

Fast det ligger så många år mellan fars och sons anteckningar, är det en stark likhet mellan det Värmland, som lefver i de förra, och de senare Hågkomsterna. Båda författarna erinra sig med vemod flydda dagars enkla seder och religiositet. Men för läsaren ligga bägge de skildrade perioderna nästan i samma "den gamla goda tidens" skimmer, en nu oåterkalleligen försvunnen idyll, där det enda störande elementet är vidskepelse, split och bärsärkalyne, främst hos allmogen.

Kapten Henrik ägnar en god del af sin framställning åt intryck och minnen af lifvet i kadettskola och i fält under 1814 års krig. Revolutionen 1809 träffar gossens barnsliga, starkt rojalistiska sinne som ett äkslag: "afsätta kungen, om hvilken jag läst och själf sjungit det amplaste beröm, kungen, som jag inneslutit i mina böner och som jag vördat närapå såsom en fjärde person i gudomen!" Sedan blir Karl Johan hans hjälte, dyrkad till lifvets slut på det mest rörande och svärmiska sätt. Han drömmer om honom, ritar oupphörligt hans profil, utan att någonsin bli fullt tillfredsställd med sitt verk, och glömmer allt omkring sig, då hjälten är i närheten. I denna skildring har Henrik Lilljebjörn liksom koncentrerat den bild af sig själf, hvaraf han annars låter oss se spridda drag mellan raderna.

Jag tror inte, att de Lilljebjörnska Hågkomsterna behöfva någon rekommendation för att bli så spridda som de förtjäna. Mina rader ha endast velat vara ett tack till utgifvaren och ett till förläggaren, först för boken och sedan för dess vackra utstyrsel.

S. Sbd.

Vi och våra blommor. Af *C. A. M. Lindman*. 1911. Häft III, Sthlm. Wahlström och Widstrand. Pris 4 kr.

Tredje häftet af denna bok om prydnadsväxter föreligger. Med detta ordningsnummer är man långt förbi starten och således fullt berättigad att fastslå detta arbetes både fackmässiga och konstnärliga karaktär. Så ha vi då ändtligen i Sverige fått hvad vi så länge och med skäl afundats engelsmännen: en fullt nutida publikation på blomsterlitteraturens område.

Häftet tillägnas hufvuksakligen liljorna. Efter en botanisk klassificering och karaktärisering af liliacéer och amaryllidéer följa de hortikulturella anvisningarna, klart, distinkt och instruktivt — något högst ovanligt. Möjligen kunde behovet af lökens nästan inbäddande i sand vid planteringen extra betonats — de ruttna ju så olyckligen lätt!

De skäl, enligt hvilka arter för odling såväl som experimentering dels anbefallas, dels frånrådas, äro alla grundade på vetenskapsmannens ingående kannedom om dessa blommors kraf och deras olika beroende af klimat och jordmån. Framställningen är icke blott klar och åskådlig, utan tillika med de vackra illustrationerna så fängslande och frestande, att den ej gärna kan förfela sitt mål: att till en viss grad skingra farhågorna för liljornas ömtålighet och bereda dem den rangplats i våra trädgårdar, som de sedan urminnes tid haft i såväl profan som religiös litteratur.

Från de sista sidorna tonar — svenskt till hela sin stämning — ett stilla och målande förspel till de blomster-
taflor, som komma att följa.

Hvarje häfte kan, om totalpriset afskräcker, köpas separat efter hvars och ens individuella smak. Härigenom har måhända en specialisering vid odling åsyftats, som till fullo uppväger den splittrande experimenteringen. Men innehållet i det häfte, som just nu utkommit, förefaller dock att vara särskildt tidsläpadt. För allt det vi i en jul- och nyårsönskan vilja inlägga är liljan en sällsynt gifvande symbol genom sina färgers rikedom, sin stängels upprätta kraft, sitt lif genom sekler och den poesi, som genom myten gafs den af odödlige gudar.

Ellen Nordenstreng.

Födoämneslära jämte några anvisningar rörande hemmets vård. Af *Gertrud Bergström* och *Ingeborg Schager*. Stockholm 1911. P. A. Norstedt & Söner. Pris 60 öre.

En bok, som under fem år utkommit i fem upplagor, kan verkligen anses som sin egen anmälare, men ett omnämnande kan kanske dock vara välkommet för dem, som bland årets litterära öfverflöd söka efter praktiska råd. Och sådana finnas många. Ty all manlig skräck och oppositionellt påstående till trots, sällan har det väl så gediget och målmedvetet arbetats *i* hem och *för* hem. Och att detta arbete i sina grundvalar ej skakas utan till sin resning stärkes af teoretisk — t. o. m. vetenskaplig — underbyggnad, därom vittnar denna lilla bok genom sin trots enkelheten fullt moderna läggning.

Då boken lika ypperligt lämpar sig för självstudium som undervisning, kunde kanske ett och annat något utförligare behandlats, t. ex. lefverns utseende i friskt och sjukt tillstånd hos fågel likaväl som hos fisk. Och, älskvärda författarinnor, i dessa tider, då björkvedsbrasan snart blott är ett minne, icke blott i poesien utan ock i ramaste prosan — litet mer ersättning för den snart antika askluten! Tacksamt erkännes dock, att denna bok

härtill gör ett bättre försök än Gertrud Bergströms specialbok i detta ämne.

Att användningen af alkoholfria drycker endast äger berättigande efter läkares föreskrift är kanske ändå väl kategoriskt, men det får stå för författarinnornas erfarenhet och höga moraliska ståndpunkt.

Dock, sådant är småsaker gentemot den klara och sarkrika framställningen, där de teoretiska anvisningarna, åskådliga och instruktiva, alltid äro praktiskt verifierade.

Som slutord må gälla, att "Födoämneslära" är en liten mycket god hjälp "vid alla inom ett hem förekommande göromål", och vägen dit bör det billiga priset göra synnerligen lätt.

Ellen Nordenstreng.

Notiser.

Lunds första kvinnliga stadsfullmäktige. Vid förrättadt stadsfullmäktigeval i Lund insattes fröken Hanna Pettersson som stadsfullmäktig. Fröken Pettersson, som ägnat sig åt bokbindareyrket har sedan 1901 eget bokbinderi i Lund.

Kvinnlig ordförande i Hörby fattigvårdsstyrelse. Vid kommunalfullmäktiges för Hörby köping sammanträde beslöts bl. a. att tillsätta en särskild fattigvårdsstyrelse för köpingen, bestående af tre manliga och tre kvinnliga medlemmar. Till ordförande i denna fattigvårdsstyrelse utsågs lärarinnan fröken Ulrika Svensson och till vice ordförande handl. J. Wilh. Petersson.

Anslag till Rimforsaskolan. Fredrika-Bremer-förbundet har begärt ett anslag å 5,000 kr. som bidrag till kostnaderna för återuppförandet af den genom eldsvåda förstörda skolbyggnaden vid Rimforsa. Hela kostnaden beräknas till 80,000 kr., men förbundet har ej till sitt förfogande för ändamålet mera än dels försäkringsbeloppet 32,000 kr., som ställts till dess disposition af godsägaren O. Ekman, hvilken ägde den brunna, af föreningen disponerade byggnaden, dels 3,000 kr., skänkta af enkedrottningen och slutligen andra skänkta medel, 13,231 kr. 75 öre.

Statsbidraget till skolans verksamhet har under sista året uppgått till 6,000 kr., förut 4,000. Föreningen begär nu att få det höjdt till 9,000 kr. Det förhöjda statsanslaget anses nödvändigt för att utan afgiftsförhöjning skolans lärarinnepersonal skall kunna aflönas så att möjlighet i längden finnes att få tillfredsställande krafter.

L. K. P. R:s centralstyrelsemöte. Som redan meddelats kommer mötet att hållas i Stockholm tisdagen och onsdagen den 10 och 11 instundande januari. Lokalen blir för de enskilda och halfenskilda mötena K. F. U. K:s stora sal, Brunngatan 3. Platsen för det offentliga mötet har ännu ej kunnat bestämmas.

Gemensamma middagar för mötesdeltagarna serveras båda dagarna å Restaurant Anglais vid Stureplan till ett pris af kr. 1: 50. Efter det offentliga mötet anordnas ett enkelt samkväm där hvar och en betalar för sig. *Stockholms Uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12*, anskaffar efter särskild öfverenskommelse rum från kr. 1: 50 per dag. Rekvisitioner böra i god tid insändas till byrån. I hotell och pensionat kunna inga ruu erhållas under kr. 2: — per dag.

Ny rösträttslitteratur. Mrs Carrie Chapman Catts stora tal vid den Internationella rösträttskongressens öppnande i Stockholm har nu utkommit i svensk öfversättning och utgör nr VIII i L. K. P. R:s skriftserie. Häftet, som prydes af Mrs Chapman Catts porträtt och dessutom innehåller en kort biografi öfver Mrs Chapman Catt af fru Ezaline Boheman, tillhandahålles på Rösträttsbyrån, 6 Lästmakaregatan, Stockholm, till ett pris af 15 öre. Vid större rekvisitioner lämnas rabatt.

Hyllning af professor Hjalmar Öhrvall. Professor Hjalmar Öhrvall fyllde den 15 dec. 60 år. Kvinnorna och deras sträfvanden ha i honom alltid haft en varm vän och försvarare — mycket ligger bara däri att han var den förste som gaf John Stuart Mill åt svenska läsare — och många voro de kvinnor som på högtidsdagen voro glada att få ge uttryck åt sin djupa tacksamhet för att han "aldrig sväfvat på målet inför ett rättfärdighetskräf".*)

Kvinnliga studentföreningen sände telegram, Akademiskt bildade kvinnors förening uppvaktade med blommor och på Uppsala F. K. P. R:s vägnar öfverlämnade fruarna E. Hagen och E. Söderman hvita och gula chrysantemum jämte en på pergament vackert textad och målad adress (utförd af fru Ella Bolin) så lydande:

"Hell Hjalmar Öhrvall!

Dig, som är frisinnad därför att Du är god och god därför att Du är frisinnad, hylla vi för att Din godhet och Ditt frisinne räckt till äfven för oss. Må Du och Din anda länge lefva!"

Vid den fest, som å Uppsala Gille gafs för professor Ö. och hvari ett hundratal af hans gamla och unga vänner deltog, fördes kvinnornas talan af fröken Anna Whitlock.

Föreningsmeddelanden.

Moderata kvinnoförbundets i Stockholm styrelse hade sistlidne fredag konstituerande sammanträde, hvarvid till ordförande utsågs fru E. Eckermann, till vice ordförande fruarna L. Dyrssen och E. Lindstedt, till sekreterare fröken Edit Kindvall, till vice sekreterare fröken Gertrud Eriksson, biträdande sekreterare fru E. Wrangel, samt till kassaförvaltare fru Sigrid Björnstjerna. Till medlemmar i arbetsutskottet valdes fröken Cecilia Milow, fru E. Frölich, fröken Elin Cederblom och fröken Edit Kindvall.

Öfriga styrelsemedlemmar äro: Fil. doktor fröken A. Ahlström, fru Louise Stenbock, fil. doktor fröken H. Malmström. Suppleanter: fru A. Ruuth, fröken Thyra Svinhufvud, fröken E. Terserus och fröken E. Sundholm. Revisorer fru Sigrid Björklund och fröken Ellen Lindström.

Ny F. K. P. R. I Vara har efter föredrag af fru Jenny Velander bildats en ny lokalafdelning af Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt. Föreningen beslöt att tills vidare ansluta sig som filial till Skara F. K. P. R.

Arboga F. K. P. R. hade tisdagen den 21 november sitt första ordinarie sammanträde för hösten. Först företogs styrelseval, hvarvid hela den afgående styrelsen återvaldes. Till centralstyrelsemedlem valdes fröken Carolina Falk och till suppleant fru Maria Blidberg.

Centralstyrelsens stadgeändringsförslag behandlades, och beslöt föreningen att tillstyrka detsamma. Ett syn-

*) Professor Öhrvalls anförande i Större Akademiska Konsistoriet vid behandlingen af frågan om "Kvinnors anställande i statstjänst" finnes utgifvet af Uppsala F. K. P. R. såsom dess flygblad n:o 3.

nerligen intressant och sympatiskt föredrag om rösträttskongressen hölls af fru Maja Strandberg, hvarefter musik och kaffedrickning bidrog att höja stämningen.

Grebbestads F. K. P. R. hade i förening med samkväm i ordförandens hem ordinarie möte den 29 nov.

De af centralstyrelsen föreslagna stadgeändringarna behandlades och godkändes. Till centralstyrelsemedlem omvaldes telegrafkommissarien fröken Annie Busck och till suppleant nyvaldes skolkökslärarynnan fröken Märta Carlsson.

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Strömstad hade årsmöte torsdagen den 30 nov. under fru Trina Hanssons ordförandeskap, då till styrelse för 1912 valdes fru Trina Hansson, ordf., fröken Frida Kläth v. ordf., fröken Tyra Johansson sekr., fröken Gurli Jacobson v. sekr., och fru Amanda Hauge, kassör, samt till styrelsesuppleanter fröken Maria Karlsson och fru Blända Andersson. Till revisorer af föreningens räkenskaper valdes fröknarna Ingrid Grönvall och Ruth Berg, och till ledamot i centralstyrelsen fröken Ingrid Nilsson med fru Trina Hansson som suppleant.

Års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Föreningen beslöt att för 1912 prenumerera å "Dagny" för läsestugan.

F. K. P. R. i Falun sammanträdde den 30 nov., hvarvid förslaget till ändring af L. K. P. R:s stadgar godkändes och förutvarande medlem och suppleant i centralstyrelsen omvaldes. Fru Maja Strandberg höll där-efter ett särdeles fängslande och med stor smak sammansatt föredrag om stockholmskongressen, hvilket motogs med lifligaste bifall. Sedan supé intagits å Stads-hotellet, föredrog ordföranden under aflonens lopp med förf:s tillstånd ett kapitel ur Selma Lagerlöfs då ännu icke i bokhandeln tillgängliga roman "Liljecronas hem", och tillkännagaf auditoriet med applåder, att det senterat både innehållet och förf:s vänlighet mot föreningen.

Järpens F. K. P. R. hade den 2 december offentligt möte i Ordenshuset, hvarvid fru Hedvig Svensson från Östersund höll ett utmärkt föredrag öfver "Kvinnans kamp för den politiska rösträtten". Därefter redogjorde fröken Berta Hultquist från Östersund, för sommarens kongress på ett intressant och medryckande sätt. Fröken Anna Hultquist medförde skioptikonbilder från kongressen, hvilka förevisades. Några sångnummer utfördes af några af föreningens medlemmar. Ett hundratal åhörare voro närvarande.

Osby F. K. P. R. hade söndagen den 10 dennes anordnat ett offentligt föredrag, hvarvid fru Ella Billing talade öfver ämnet "Kvinnan och medborgarrätten". Det utmärkta, varmhjärtade föredraget mottogs med starkt bifall af en intresserad publik, som uppgick till ungefär 150 personer.

Hvetlanda F. K. P. R. hade den 15 november ordinarie höstsammanträde. Förutvarande styrelse omvaldes med undantag af vice ordf., som undanbedt sig återval. I den afgångnes ställe invaldes fröken Mia Lindberg.

Den 26 nov. hade föreningen nöjet emottaga fröken Elin Wahlqvist, som här höll rösträttsföredrag. Centralstyrelsens stadgeändringsförslag behandlades därpå och blef af föreningen godkänd.

Sist var tillfälle beredt för föreningsmedlemmarna att under en enkel supé göra personlig bekantskap med aftnens talarinna.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädpris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{2}$, 2: 50 för $\frac{1}{3}$, och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT
utkommer 1911 i sin tjugonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka,
36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af
alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris
för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

**ANNONSERA I
DAGNY.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i
Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

UNG lärarinna önskar plats vid skola eller i svensk fam. bosatt i utlandet. Kunnig i tyska språket. Bästa rek. och ref. kunna lämnas. Svar till »Läkaredotter», Åstorp p. r.

LÄRARINNA, genomgått läroverk, småskoleseminarium, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats i godt hem. Goda betyg. Enkel, barnkär. Vid. snarast. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. ö. v. g., Stockholm.

UNG lärarinna önskar plats i familj under vinterferierna. Svar till »Enkel och anspråklös», Nyköping, p. r.

LÄRARINNA, genomgått högre privata lärarinneseminariet, undervisningsvan i skolämnen, tyska, engelska, musik. Varit i England för studier, verkligt musikalisk, söker plats i godt hem, att tillträda vid vårterminens början. Goda betyg. Vid. snarast Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. ö. v. g., Stockholm.

SLÖJDLÄRARINNA, med ett-årig kurs, önskar på nyåret plats i skola eller som sällskap och hjälp i bättre hem. Sv. t. Box 6, Lidköping.

SMÅSKOLSLÄRARINNA, undervisningsvan i skolämnen, musik, söker plats. Deltager gärna med husliga bestyr, barnens vård och tillsyn. Goda betyg. Vid. Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. ö. v. g., Stockholm.

Slöjdlärlarinna,

van att undervisa, skicklig och intresserad, söker plats till vårterminen. Har med goda betyg genomgått Handarbetets vänners sy- och väfnadskurser, Lundinska kursen samt kurser i kläd- och linnesömnad. Svar till »29 år», Svensk Läraretidnings Exp., Stockholm.

UNG, bildad flicka, med behagligt sätt, som för närv. genomgår husmoderskurs på Villa Hult, Kneippbaden, söker plats till 1 jan. i bättre hem, event. där husmoder saknas. De bästa rekommendationer såväl från Villa Hult som från herrgård i Danmark finns. Är äfven mäktig tyska språket. Biljett märkt »Plikttrogen» sändes till Helsingborgs Dagblads kontor, Helsingborg.

PRIVATVÅRD önskas. Fina betyg finnas från genomgångna sjukvårdskurser. 1,75 pr dygn eller för längre tid 50 kr. pr mån. Svar till »Sjukvård 1911», Tidningskontoret, Norrtullsg. 7, Sthlm.

PRIVATVÅRD önskas nu eller 1 jan. Svar till »Sjuksköterska», Grangårde.

EN anspråklös, medelålders flicka af god familj, kunnig i klädsöm och handarbeten, önskar nu till nyår komma i godt hem för att biträda husmoder, där hon kan blifva ansedd som medlem af familjen, eller till ensam dam som sällskap. Lön önskas. Svar emotses innan 14 dagar till »Pålitlig», adress Ronneby, p. r.

30-årig, bildad skånska,

praktisk, med stort ordningssinne, kunnig i matlagn. och andra husliga göromål, söker till nyåret plats i bättre familj eller hos ensam dam som husmors hjälp och stöd. (Götaland, likgiltig om i stad eller på landet.) Svar till »X», Ystads Annonsbyrå, Ystad.

Plats som ensamjungfru

önskas af 26-årig smålandsflicka. Goda betyg finnes. Sv. till »Dacke», Halltorp.

Plats önskas som hushållerska

nu genast i landsortsstad hos bättre änkekan eller ungherre. Svar till »Redbar», p. r. Järbo.

En ung bildad flicka

önskar mot fritt vivre plats i bättre familj i Stockholm eller dess närhet såsom husmoders hjälp. Svar till »Familjemedlem 1912», Akad. Bokh. Filial, Sysslomansgatan 8, Uppsala.

En 17 års flicka

söker plats i bättre hem, att vara frun sällskap och hjälp med inomhus förefallande göromål. Någon lön önskas. Svar till »17 år», Korsbärga, Vara.

Ung bildad flicka

af god familj, som genomgått kurs i Kindergarten och därefter praktiserat såväl därstädes som i familj önskar i januari plats i Kindergarten eller i familj (gärna på landet) för att handleda och sysselsätta barn. Goda betyg och ref. finnas. Svar till »Januari 1912», Norrköping p. r.

PLIKTTROGEN flicka önskar sjukvårdsplats. Bästa rek. Sv. märkt »Julen 1911», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

NU genast önskar en 23-årig bohusländska från ett godt hem plats i en frisk, finare familj (gärna på landet, men i närhet af stad eller samhälle) för att under en 2—3 månader få lära matlagn. mot fritt vivre. Är kunnig och villig att deltaga i handarbeten och andra inom hemmet lättare göromål. Svar emotses inom 5 dagar märkt »Genast», Haga, Tossene.

Bättre flicka,

allvarlig och ordentlig, kunnig i matlagning, bakning, något sömnad, söker plats på nyåret. Fina ref. Svar till "A. K.", Skåre, p. r.

FLICKA, som genomgått folkhögskola och husmodersskola, önskar mot fritt vivre komma i familj för att hjälpa till med matlagning. Svar till "18 år", Jämshögsby.

UNG flicka af god familj önskar plats som sällskap och hjälp, helst på landet, i bildadt hem där jungfru finnes. Kunnig och van att deltaga i alla slags husliga göromål. Lön önskas. Svar till "21 år, nyåret 1912", Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Flicka

af god familj söker plats som Husföreståndarinna hos fin, respektabel herre, helst i stad och där jungfru finnes. Bästa relationer kunna företes. Lön enligt öfverenskomelse. Platsen önskas tillträda i januari eller något senare. Svar märkt "Husföreståndarinna", Ekedalen.

LEDIGA PLATSER.**Vikariat vid Stockholms folkskolor.**

Lärare och lärarinnor, hvilka under vårterminen 1912 önska erhålla vikariat för lärare i läs- och skrifämnen vid Stockholms folkskolor, hafva att senast den 11 december 1911 kl. 12 på dagen till Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor ingifva ansökan därom jämte läkareintyg om god hälsa och afskrifter af nödiga betyg.

Arvodet för manlig vikarie utgör 1,800 kronor och för kvinnlig 1,500 kronor för läsår räknadt, dock att aflöning utgår endast för de dagar, då förordnandet innehafves.

Stockholm den 24 nov. 1911.

Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor.**Skicklig lärarinna**

önskas under vårterminen 1912 att undervisa en gosse för inträde i II klass. Svar med lönepretentioner, betyg och fotografi till Bruksförvaltaren Carl Engström, Starbo Bruk, Smedjebacken.

Lärarinnebefattningen

vid fasta småskolan i Farneby i Vrena sökes hos undertecknad före innevarande års slut. Bostad af ett rum och kök i skolhuset, ungefär en fjärdingsväg till kyrka, handelsbod och station. Lön enligt lag.

Halla, Vrena den 30 nov. 1911.
Ordföranden i Vrena skolråd.

Lärarinnebefattningen

vid fasta småskolan vid kyrkan i Hanebo församling, Gefleborgs län, sökes hos skolrådet (adr. Kilafors) före den 1 januari 1912. Lön enligt lag. Bostad af 1 rum och kök. Undervisning i kvinnlig slöjd, om lagstadgadt antal barn anmäla sig.

BARNKÄR, duglig bildad flicka erhåller plats i familj i Borås att jämte husmodern sköta hemmets sysslor och tre barn. Hjälp till gröfre sysslor. Svar med åldersuppgift och löneanspråk till »Husmoder», Borås p. r.

Husföreståndarinna.

Medelålder, plikttrögen dam, fullt kompetent att med ordning och sparsamhet sköta ett litet, bättre hem, erhåller förmånlig anställning i Göteborg.

Utförligt svar jämte fotografi till »Musikalisk», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Platsen som köksföreståndarinna

vid Uddevalla lasarett är till ansökan ledig. Lön 450 kr. pr år och allt fritt. Platsen tillträdes den 1 febr. eller dessförinnan. Ansökan åtföljd af präst- och läkarebetyg samt intyg om föregående verksamhet sändes före den 24 dennes till Lasarettsdirektionen.

Fasta folkskollärareplatser.

Ordinarie lärare-lärarinne-befattningen vid Hältekärrs fasta folkskola, nu med skolformen litt. F, men sedan nytt tidsenligt skolhus med skolsal och lärarebostad nästa år blifvit uppfördt med skolformen litt. E, äfvensom den ordinarie lärare-lärarinne-befattningen vid fasta folkskolan i Silfvereke, med skolformen litt. F, på båda platserna med lön efter lag och med 6 veckors fortsättningskola årligen, sökas före den 26 nästa december hos skolrådets ordförande under adress Elghult, Kronobergs län. Om ingen examinerad sökande anmäler sig, antages en väl meriterad småskollärarinna.

Barnjungfru

med bästa rek., fullt kompetent att på egen hand sköta en 8 mån. gammal flicka, önskas till herrgård i närheten af Sthlm den 1 eller senast 15 januari. Något kunnig i sömnad, verkligt barnkär. Personligen Hotell Bellevue Tisdag mellan 9—10 f. m. och 1—2.

Tandläkarebiträde.

Kvinnligt biträde för operationsrummet erhåller anställning i större landsortsstad, om ansökan, åtföljd af betygsafskrifter och upplysning om förut innehafda platser, insändes till Carl Sörensens Dentoldepot, Stockholm. Företräde för den som förut innehaft liknande plats och har kännedom om det tekniska arbetet.

Treflig och anspråkslös

flicka, fullt kunnig i matlagning samt i öfriga inom ett hem förefallande göromål och med ett godt sätt mot barn får genast plats i familj i Sthlm. Svar (foto.) till »10—12—1911», Svenska Telegrambyrån, Stockholm.

BARNFRÖKEN, som genomgått 8-klassigt läroverk och har vana att undervisa i vanliga skolämnen och pianospelning erhåller plats nu. Svar till »Barnfröken», Uppsala p. r.

Skicklig**Föreståndarinna**

sökes för vår afdelning för damhattar å nedre botten i vårt affärs-hus vid Stureplan. Sökande bör vara skicklig modist, god säljare samt äga ett vinnande och trefligt sätt mot kunder.

Skriftliga ansökningar skola åtföljas af fotografi och referenser. Sökande, som personligen önska anmäla sig, torde infinna sig å vårt disponentkontor mellan kl. 9—11 f. m. hvarje helgfri dag.

Aktiebolaget

Nordiska Kompaniet,
Stureplan.

GYNNA ALLTID DAGNYS

ANNONSÖRER!

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

